

«Η διδασκαλία που ηχεί μέσα στα αυτιά της καρδιάς μας»

Ορθοδοξία / Θεία Λατρεία / Σοφίας λόγοι

Μιχάλης Κουτσός, Φιλολόγος - Συγγραφέας

Ἀπόστιχα Δόξα... Ἦχος πλ. δ΄

Ἦ γρήγορος γλῶσσά σου πρὸς διδασκαλίαν,

ἐν τοῖς ὡσί τῶν καρδιῶν ἐνηχοῦσα

Ἡ γρήγορη γλῶσσα σου για διδασκαλία

που ηχεί μέσα στα αυτιά της καρδιάς μας

τάς τῶν ῥαθύμων ψυχάς διανίστησι,

καί θεοφθόγγοις λόγοις σου κλίμαξ εὐρίσκεται,

τούς ἐκ γῆς πρὸς Θεὸν ἀναφέρουσα·

ξεσηκώνει τις ψυχές των ράθυμων ανθρώπων

και με τα θεοφώτιστα λόγια σου γίνεσαι η σκάλα

που φέρνει τους ανθρώπους της γης προς τον Θεό,

διό Γρηγόριε, Θεσσαλίας τό θαῦμα,

μή παύση πρεσβεύων Χριστῶ

φωτισθῆναι τῷ θείῳ φωτί τούς τιμῶντάς σε.

Για τον λόγο αυτό Γρηγόριε, το θαῦμα της Θεσσαλίας,

μην σταματήσεις να πρεσβεύεις στον Χριστό,

για να φωτιστούν με το θείο φως αυτοί που σε τιμούν.

Σημεία για σχολιασμό

Ο άγιος Γρηγόριος ο Παλαμάς θεωρείται από τους στυλοβάτες της Ορθοδοξίας, γιατί αυτός μίλησε για το άκτιστο φως του Χριστού και για την μυστική επαφή του ανθρώπου με τον Θεό. Γι αυτό στο απόστιχο αυτό τονίζεται η σκάλα που έστησε ο Γρ. Παλαμάς με τα θεόπνευστα λόγια του, που μας βοηθούν να ανεβούμε την σκάλα και να συναντήσουμε στην κορυφή της σκάλας τον Χριστό.

Ήχος πλ. β' Ὁρθρος Β' Κυριακῆς

Τοῖς ἐν σκότει ἀμαρτημάτων πορευομένοις

φῶς ἀνέτειλας Χριστέ, τῷ καιρῷ τῆς ἐγκρατείας,

Γι αὐτοὺς που βαδίζουν στο σκοτάδι των αμαρτημάτων

ἀνέτειλες σαν το φως, Χριστέ μου, στην περίοδο της ἐγκρατείας

καὶ τὴν εὐσημον ἡμέραν τοῦ Πάθους σου δεῖξον ἡμῖν,

ἵνα βοῶμέν σοι· Ἀνάστα ὁ Θεός ἐλέησον ἡμᾶς.

δείξε μας και την ἐνδοξη ἡμέρα του Πάθους σου

για να σου αναφωνούμε: Ἀνάστα, Θεέ μου, και ἐλέησέ μας.

Κοντάκιον Ἦχος πλ. δ' Τῆ ὑπερμάχῳ στρατηγῷ

Τό τῆς σοφίας ἱερόν καί θεῖον ὄργανον θεολογίας

τὴν λαμπρὰν συμφώνως σάλπιγγα

ἀνυμνοῦμέν σε Γρηγόριε θεορρήμον.

Ὡς το ἱερό σκεῦος τῆς σοφίας και το θείο ὄργανο τῆς θεολογίας

σε ανυμνούμε Γρηγόριε Θεολόγε

με μια λαμπρή σάλπιγγα ἔτσι ὅπως σου αξίζει.

Ἄλλ' ὡς νοῦς Νοῖ τῷ πρώτῳ παριστάμενος,

πρός αὐτόν τόν νοῦν ἡμῶν Πάτερ ὁδήγησον,

ἵνα κράζωμεν·

Χαῖρε Κήρυξ τῆς χάριτος.

Αλλά σαν νους που είσαι και παρίσταται δίπλα στον Πρώτο Νου

σε αυτόν τον νου οδήγησε και τον δικό μας νου, Πάτερ,

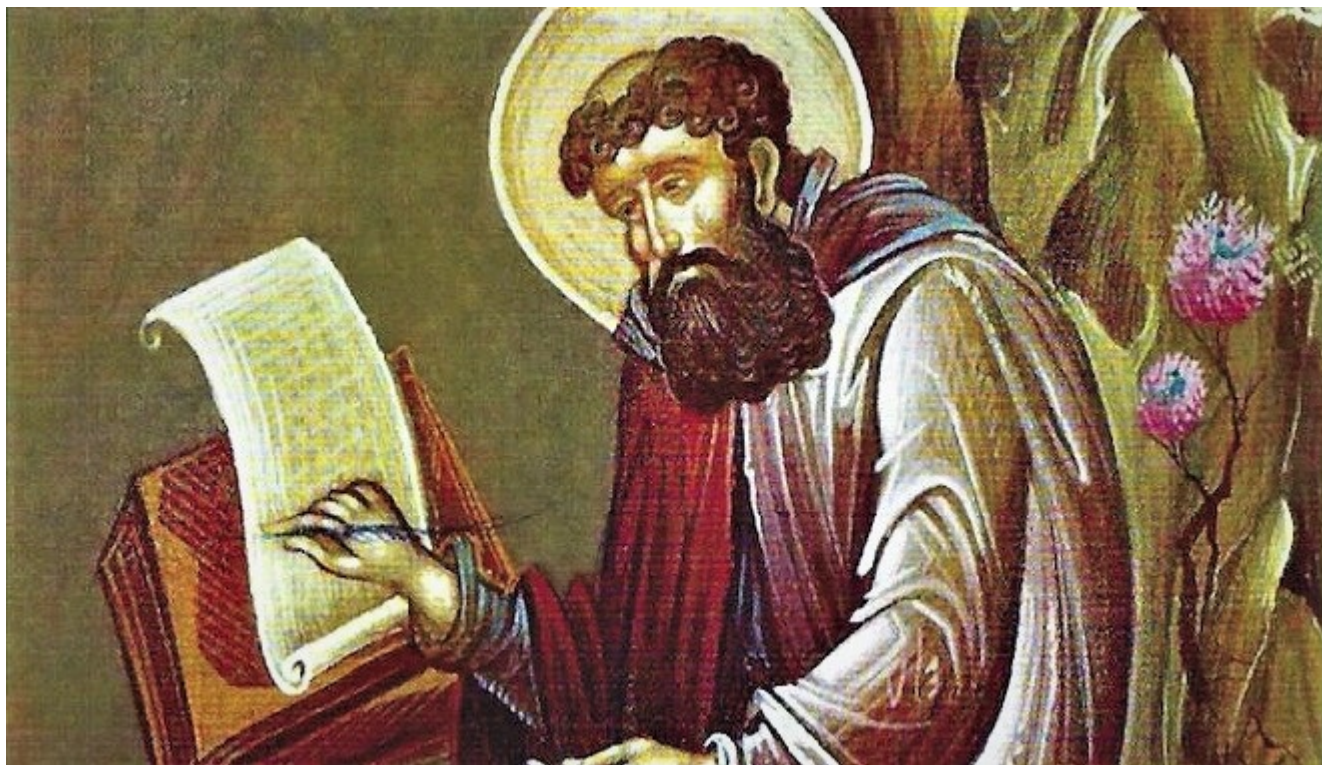
για να βροντοφωνάζουμε:

Χαίρε σε σένα, που είσαι ο κήρυκας τῆς Χάριτος.

Σημεία για σχολιασμό

Ο Γρηγόριος ο Παλαμάς που η εκκλησία θέλησε να γιορτάζει και αυτήν ημέρα τη μνήμη του χαρακτηρίζεται ως φως γι αυτούς που βαδίζουν στο σκοτάδι της αμαρτίας και ως φάρος στην περίοδο της εγκράτειας που μας οδηγεί στην ένδοξη Ανάσταση του Κυρίου.

Οι χαρακτηρισμοί που αποδίδονται στο Κοντάκιο του Γρηγορίου του Παλαμά ως ἱερό σκεῦος, ως ὄργανο θεολογίας, ως σάλπιγγα του πνεύματος θεωρούνται πολύ τιμητικοί για τον Ἅγιο, ο οποίος είναι θεορρήμων. Εκείνο ὅμως που τονίζεται είναι η λέξη νους. Νους είναι ο αγ. Γρηγόριος και παρίσταται δίπλα στον Πρώτο Νου, τον Χριστό, γι αυτό και τον δικό μας νου παρακαλούμε τον π. Γρηγόριο να μας τον οδηγεί προς τον Χριστό.

Ὁ Οἶκος (Πρὸς τὸ «Ἄγγελος πρωτοστάτης»)

**Ἄγγελος ἀνεφάνης ἐπὶ γῆς τῶν ἀρρήτων,
τά θεῖα τοῖς βροτοῖς ἐξαγγέλλων·**

*Σαν ἄγγελος ἀρρήτων λόγων φάνηκες στη γη
αναγγέλλοντας στους θνητούς τα θεῖα μηνύματα*

ταῖς γάρ τῶν Ἀσωμάτων φωναῖς

ἀνθρωπίνῳ νοῖ τε καὶ σαρκί χρώμενος,

ἐξέστησας ἡμᾶς καὶ βοᾷν σοι, Θεορρήμον,

ἐπεισας ταῦτα·

γιατί με τις φωνές των Ασωμάτων Πνευμάτων

έχοντας ἀνθρώπινο μυαλό και σώμα

μας ξεσήκωσες, Θεορήτορα, και μας ἐπεισες

να σου φωνάζουμε αυτά:

Χαῖρε δι' οὗ τό σκότος ἠλάθη,

χαῖρε, δι' οὗ τό φῶς ἀντεισηλθε.

Χαίρε που εξαιτίας σου ἔφυγε το σκοτάδι

Χαίρε που εξαιτίας σου αντικαταστάθηκε με το φως

Χαῖρε τῆς ἀκτίστου Θεότητος Ἄγγελε,

χαῖρε τῆς κτιστῆς καί μωρᾶς ὄντως ἔλεγχε.

Χαίρε εσύ που είσαι ο Ἄγγελος της ἀκτιστης Θεότητας

Χαίρε εσύ που είσαι ὄντως ο ἔλεγχος της κτιστής και ἀνόητης φύσης

Χαῖρε, ὕψος ἀνεπίβατον τήν Θεοῦ φύσιν εἰπών,

χαῖρε, βάθος δυσθεώρητον τήν ἐνέργειαν εἰπών.

Χαίρε εσύ που είπες ὅτι η φύση του Θεού εἶναι ὕψος δυσανάβατο

Χαίρε εσύ που είπες ὅτι η ἐνέργεια του Θεού εἶναι βάθος δυσθεώρητο.

Χαῖρε ὅτι τήν δόξαν τοῦ Θεοῦ καλῶς εἶπας,

χαῖρε, ὅτι τὰς δόξας τῶν κακούργων ἐξεῖπας.

Χαίρε γιατί εσύ που ὁμορφα μίλησες για τη δόξα του Θεού

Χαίρε γιατί εσύ φανέρωσες τις δοξασίες των κακούργων.

Χαῖρε, φωστήρ ὁ δείξας τόν Ἥλιον,

χαῖρε κρατήρ τοῦ νέκταρος πάροχε.

Χαίρε εσύ που είσαι φωστήρας και ἔδειξες τον Ἥλιο

Χαίρε εσύ που είσαι το ποτήρι που κερνάει το νέκταρ

Χαῖρε, δι' οὗ ἡ ἀλήθεια λάμπει,

χαῖρε, δι' οὗ ἔσκοτίσθη τό ψεῦδος.

Χαίρε εσύ που εξαιτίας σου λάμπει η ἀλήθεια

Χαίρε εσύ που εξαιτίας σου βυθίστηκε στο σκοτάδι το ψέμα

Χαΐρε Κήρυξ τῆς χάριτος.

Χαίρε εσύ που είσαι ο κήρυκας της Χάριτος.

Σημεία για σχολιασμό

Στον οίκο αυτόν, που μοιάζει με έναν οίκο Χαιρετισμών, και μάλιστα τον πρώτο, ο υμνωδός προσπαθεί να συνδυάσει τα άρρητα ρήματα των αγγέλων με τις φωνές των Ασωμάτων που μας ξεσηκώνουν, για να φωνάξουν και οι πιστοί για τα χαρίσματα του Αγίου Πνεύματος, που έλαβε από την άμεση επικοινωνία του με τον Θεό. Σε κάθε επόμενο δίστιχο χαιρετισμών τονίζονται, όπως και στους χαιρετισμούς, δύο αντίθετες έννοιες και τη θετική στάση που κράτησε ο ίδιος. Στο α΄ δίστιχο μιλάει για το σκοτάδι που έδιωξε και το φως που έφερε, στο β΄ για την εξαγγελία για την άκτιστη ενέργεια του Θεού και τον έλεγχο της κτιστής δημιουργίας(γ΄), για το δυσανάβατο ύψος της Θεότητας και το δυσθεώρητο βάθος των ενεργειών του Θεού (δ΄). Μίλησε για τη δόξα του Θεού και για τις δοξασίες των κακούργων(ε΄). Έγινε φωστήρας που δείχνει τον Ήλιο και ποτήρι που κερνάει το νέκταρ (στ΄). Συνέβαλε ώστε να λάμψει η αλήθεια και σκοτισθεί το ψέμα (ζ΄).

%asdfTTTTTE%

<https://bit.ly/31uJk9X>